

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szentgyörgy-utca 1092 sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébettér, 9. sz.) Bécsben: Haenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 ft
Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési fölhívás

„Székely Hirlap” IV. évi folyamára.

Előfizetési díj:

Egészévre . (Jan.—dec.) 6 frt o. é.
Félévre . . . (Jan.—jun.) 3 „ „
Évnegyedre (Jan.—márcz.) 1 „ 50kr.

A „Jogász-egylet” tagjainak azonban egész évre jövőben is csak 4 frtért.

Félévre . . . 2 „ o. é. fog megküldetni.

Dobolyi Sándor,

felelős szerkesztő.

Az előfizetési pénzek legcélszerűbben postai utalvánnyal s a „Székely Hirlap” kiadó-hivatalának Maros-Vásárhelyre küldendők be.

Wittich J. könyvkereskedése,
lapkiadó.

M.-Vásárhely, január 12.

(—ly.) Valamelyik német író felfokozott s ugylátszik meg is erőltetett képzelődő tehetsége segítségével a többek között azt írja, hogy be fog következni talán a huszonkilenczedik században az az idő, a mikor a föld valamelyik pontján lesz egy olyan állam, melyben az államhatalom, s ha az is lesz, a törvényhozó testület, nem lesz kénytelen a bűnügyi igazságszolgáltatást s törvénykezést tárgyazó gondoskodással pazarolni idejét és erejét; mert az egészen felesleges fog lenni; miután ha akkor és ott valaki netalán-tán annyira elfelejtkezne magáról, hogy valamely olyan cselekvényt vinne véghez, vagy olyan mulasztást követne el, mi a mai fogalmak szerint bünténynek minősíthető, azt kórházba viszik, s mint beteget úgy kezelik s a gondos ápolás fogja rendbehozni megromlott vagy megromlásnak indult erkölcsiségét.

Hogy az csakis képzelődésnek marad s bizonyára soha és sehol sem fog bekövetkezni, az kétséget nem szenved. Nehogy azt gondoljuk azonban, hogy közöttünk is nem mutatható fel olyan ábrándozó s magát komolyan szakképzettnek képzelő jogász, kinek igazságügyi reformunk körüli elvei és eszméi inkább csak élénk képzelődő tehetségük szüleményei, a mennyiben akárhányszor olyanokat mondanak, s olyanokat írnak, melyek jelen állami s társadalmi beléletünk körülményei-, igényei-, követelményeinek meg nem felelnek, a mik kivihetetlenek, vagy ha roppant idő és erő áldozattal kivihetők lennének is, a kívánt eredményt felmutatni soha képesek nem lesznek.

És e tekintetben az utóbbiak nem állanak sokkal hátrább az említett német írónál a mennyiben a különbség közöttük az, hogy a mig amaz

képletét ad absurdum viszi s tárja elő s így józan észjárásu embert megneveltet ugyan, de tévedésbe vinni nem képes, addig az utóbbiak, mint a példa némely esetre vonatkozólag eléggé mutatja, erőszakoskodó s rábeszélte tehetségükkel s különösen a népszerűség cifra meze alatt addig foreirozzák egy-egy kedvencz theoriájukat, míg az elfogadtatik s bizonyos ideig terhes nyűgként nehezül a közönség vállaira. Az első nem talál hívókra s követőkre, ezek igen, amazt lenevetik, ezek után pedig az emberek sirni kénytelenek.

Nagyon bölcsen mondta azt egyik nagyszellemű költőnk, hogy: „képzelődés az élet megromtója, mely kancsalul festett egekbe néz,” — mély jelentőségű szavak ezek, melyeket a mindennapi gyakorlati élet minden lépten-nyomon igazol.

Képzelődéssel nem lehet, vagy jobban mondva nem helyes államot kormányozni, erre nézve a történelem akárhány példát mutat föl, hogy olyan államnak, melynek léte nem nyugszik a positivitás s komoly számítással párosult combinatio erős alapján, évei, hónapjai s órai lehetnek, de fennmaradása tartós nem, s rövid idő alatti bukása bizonyos. S a mit e tekintetben az államkormányzat egészér mondunk, ugyanazt határozottan állítjuk állani beligazgatás s igazságszolgáltatás egyes részleteire nézve is. És ha egy állam existenciája s jövője függ valamitől, bizonynyára leginkább függ azon tényezők okszerű működtetésétől, melyek egy államban a lehető legmagasabb erkölcsiséget s az ezzel párosulni szokott jog és igazságérzetet előidézni képesek.

El nem vitatható, hogy e részben a helyes nevelés és oktatás szükséges mindenek felett, s ha az meg van, annak mintegy kisegítője vagy jobban mondva társtényezője lenne a correct bűnügyi igazságszolgáltatás. Az elsőnek létesítésére tapasztalhatjuk a törekvést több oldalról, de a huzamosabb idő alatti mulasztást avagy ferde irányu eljárást különösen azon téren kipótolni s helyrehozni szintén csak huzamosabb időtartam alatt lesz képes a leghatározottabb s legerélyesebb törekvés is. Addig pedig míg ez utóna kellő eredmény felmutatható lenne, a vétke mulasztás vádja méltán sujt mindenkit, ki bármi tekintetben nem működik közre az óhajtott cél elérhetésére. Ilyennek e tekintetben célszerűnek sőt szükségesnek tartjuk bűnügyi igazságszolgáltatásunk reformját, még pedig olyan irányban, hogy az igazságszolgáltatás nagyfontosságú igényeinek megfelelőleg a nevelés és oktatás hiányait is pótolja, s minden esetre csak is javítólag hasson. De erre nézve nem elégséges az, ha valamely kulturai tekintetben előhaladottabb állambüntető-törvénykönyveit s eljárását valamint büntető-rendszerét áttanulmányozzuk, mert még ha anyagi erővel rendelkezhetnénk is, annak nálunk való alkalmazásának célszerűsége meg nem állapítható. Lehet valamely intézmény Angliában, Északamerikában az ottani körülmények igényeinek megfelelőleg nagyon jó, de abból még nem következik, hogy nálunk sajátlagos körülményeink között ugyanazon vagy csak megközelítő eredményt is idézzon elő. Tanulmányozni s ismerni a műveltebb álla-

mok intézményeit, elvitázzhatatlanul igen nemes s elismerésre méltó törekvés és bizonyos időben nagyon is előnyösen hasznosítható, de magában nem elégséges az óhajtott siker elérésére. Mindenek előtt szükséges a lehetőségig tisztában lenni állami beléletünk körülményeivel s azok követelményeivel; vagyis részletesebben szólva: ösmernünk kell hazánk lakóainak gondolkodás módorát, természetét, milytségi fokozatát, életmódját, szokásai cselekvései fény és árnyoldalát, s mindezekre vonatkozólag a legrészletesebb tanulmányokat tévén, utánna kell nyomoznunk annak, hogy jelenlegi intézményeinek vagyis e tárgyra szorítkozva büntető törvényeink, eljárásunk, büntetési rendszerünk és módozataink, fegyházaink, megfelelnek a célszerűség igényeinek s ha igen, mennyiben, s ha nem, miért nem? Ha már most kisebb nagyobb hiányokat fedezünk fel, helyes utat és módot, a legjobb, legtalálhatóbb irányt igyekezzünk eltalálni, a tapasztalható hiányok kiegészítésére s rendbehozására, és itt igen is nagy hasznát vehetjük a cultur államok intézményei ösmertetének, ha mindazokból azok, melyek nálunk saját állapotaink s viszonyainkhoz képest realisálhatók, érvényesíttetni fognak, még pedig azon fokig s abban a kiterjedésben, a mennyire csak szükséges. Így képzeljük bűnügyi igazságszolgáltatásunk reformját helyesen keresztül vitetni a multhatatlanul megkívántató rendszeresség elvei szerint, alaposan, nem kapkodva ide s tova népszerűséget hajhászó céltalan s körülményeinkkel nem találó fogásokkal, idealizálással, hanem magában az átmenetben is ugrást nem téve, de igen is nagy figyelemre méltatva a kellő fokozatosságot; így azután számíthatunk jó eredményre, míg különben az experimentatiók tömkelegéből ki nem tisztulva örökös s oktan nyűgölődés s eredménytelen erőlködés sulya alatt tengődik az ország, a sok hangzatos beszéd, röpirat, hirlapi cikk megvan, s a mennyiben követőkre találnak meg a sok idő és anyagi áldozat, s eredmény kevés vagy épen semmi.

És itt szükségesnek látjuk megemlíteni, hogy a midőn egy, nézetünk szerint hozzánk is találó valamely külföldi s bizonyos helyen nagyon célszerűnek mutatkozó intézményt vagy rendszert akarunk megfontosítani, ne mulasztjuk annak fejlődési processusait s történetét tanulmányozni s kutatni, különösen azon okokat, melyek miatt azt helyesnek tartjuk, s azokat azonosokkal összehasonlítva s többek között a különbséget feltüntetve fogadjuk el belőlük mind azt a mi jó s őrizkedjünk mind attól, minek célszerűségéről meggyőződve nem vagyunk s nem lehetünk. Tudjuk mi azt nagyon jól, hogy mindezekben új dolgot nem mondtunk, mert az elmondottaknak ténylegesen s roppant nagy eredménnyel kifejezést adtak azon államok, melyekben tudják, hogy mire való a logikai egymásután, a rendszeresség, hogy az ok nélkül elvesztetett időt többé semmi áron visszavarázsolni nem lehet, hogy mindent a legalaposabb szakismerettel, reflexiával s számítás-sal kell tenni. Erre azonban egy akademia vagy egyetem falai között, avagy a fővárosi kávéházak-

ban elkészülni nem lehet, hanem az elméleti tanulmányozás segélyével igen is, el lehet készülni magában a gyakorlati életben, az arra szükségeltető ismereteket meg lehet szerezni: kitartó munkásság, a folytonos és higgadt komoly figyelmesség, összehasonlítás által. Van egy-egy központi fiatal szellemóriás is, ki valahogyan felszínre vergődve, a sok között mond valami helyest és czélszerűt is, de ez is csak annyiban származik tőle, hogy ő mondta, mint másoktól hallottat, de nem tapasztaltat, s így nem is jöhet egész meggyőződéssel; azért tehát nem ártana, sőt mulhatatlannul szükséges bünygyi igazságszolgáltatásunk reformjának irányát oly egyének által kijelölni, kik a főváros vámfáin túl is gondolkodnak, a kik ismerik a vidéki életet is s képesek lennének reflectálni mindazon körülményekre, melyektől a leghelyesebb rendszernek is czélszerű kivihetősége függ. A kik meg tudják gondolni azt, hogy olyan intézmény lehet valóban népszerű és üdvös is egyszermind, illetőleg az olyan szerzi meg eredményeiben a népszerűséget, mely következményeiben a legjobbat eredményezi. Szükségfelettinek tartjuk az ellenkezőre példákat idézni, mert boszantó, s czélunk nem a recriminatio, hanem figyelembe ajánlása azon körülménynek, hogy a míg bizonyos idő alatt s bizonyos, sokszor nagymennyiségű költséggel, csinálhatnánk okos dolgot, miért csináljuk gyakran az ellenkezőt? A magyar példabeszéd azt tartja: „hogy ember kell a gátra!” az ám, az igaz, mert a kinek ahhoz való ereje nincs, csak veszedelmet talál az elsodrassal fenyegető árban. De most valaki azt kérdezhetné tőlünk, hogy: hol van az ember, az arra való ember? mi erre azt mondjuk: hogy nálunk igen is van ember, s különösen ezen a téren, csak hogy azok hazafiságuk s képzettségük komoly tudatában nem fognak sem személyesen tolazkodni, sem protectoraik által vadászatot folytatni hivatal, vagy jövedelem után; hanem szorosan visszavonulva a világ üres zajától, komoly munkásságban élnek, s azon örvendenek, ha tetteik által hazájuknak s a közügynek minden tekintetben igazán szolgálhatnak. Ezek nem kereskednek magukkal, hanem kerestetik magukat, ezek nem hirdetik árniakat rőfös plakátokkal s harsonákkal, de ha megtalálod őket, azonnal készek a legtisztább indulata szolgálatra; csak hogy persze, ezek nem tartoznak az u. n. s nagyon is tévesen magyaráztni szokott népszerű emberek közé, mert a modern népszerűség hajhászástól undorodnak, magukat komolyan és férfiasan viselik, s hangjukat nem az „éljen” kiáltásban gyakorolják, hanem az igaznak bármilyen körülmények között s minden hizelgés s tartzkodás nélküli megmondásában, kik nem henyeségből,

nyegleségből s adósságesinálásból élnek, hanem jog- és igazságérzetük, valamint nemes gondolkozásmódjuk által ösztönözött kötelességeiket mindenki szemben s minden tekintetben pontosan teljesítik.

Ezeket keressétek fel, ezeket kérdezzétek s hallgassátok meg, s ezek bizonyára jó utba igazítanak, különösen e tekintetben azt követeli a hazas a közjólét.

A budapesti ügyvédi egyesület javaslata egy alkotandó magyar kereskedelmi jog alapelvei iránt.

A budapesti ügyvédi egyesület az alkotandó magyar kereskedelmi jog alapelveinek megállapítása végett egy háttagu kiválóbb szakjártasságu juristákból álló bizottságot küldött ki, mely az általános német kereskedelmi törvény alapján eddigi megállapodásait és az elfogadott elveket a következő szakaszokban foglalta egybe, mit a „Magyar Themis” nyomán különösen a végből közlünk, hogy a helyi jogász-egyesület illetékes szakértő tagjainak figyelmét felhívjuk a nagyfontosságú törvényjavaslata vonatkozó nézeteiknek kifejtésére az itteni sajtósági viszonyok és a magyarországiaktól eltérő törvényhozási előzmények tekintetbevételével.

I. Czim: A kereskedőkről.

1. Kereskedőnek nemi különbség nélkül az tekintendő, ki a kereskedést saját nevében iparszerűleg üzi.
2. Minden kereskedő, ki bizonyos adó-minimumot fizet, cégének bejegyeztetésére bírság terhe alatt köteleztetik, és míg a bejegyzés nem eszközöltetett, addig a törvény által a kereskedőkre nézve megállapított előjogokban nem részesülhet. E kötelezettség kiterjesztetik a nyilvános és a részvény-társaságokra, valamint a fő- és fióktelepekre is.
3. A nők, a mennyiben saját vagyonnal bírnak, férjeik beleegyezése nélkül is üzhhetnek kereskedést.

II. Czim. A kereskedelmi cégjegyzékekről.

4. A kereskedelmi cégjegyzékek az erre rendelt hatóságok (törvényszékek) által vezetendők és nyilvánosak.
 5. A kereskedelmi cégjegyzékekbe történt bejegyzések közzéteendők.
- #### III. Czim. A kereskedés cégeiről.
6. Idegen név cégül csak az illető névtulajdonos beleegyezésével használható. Fennállott egyéni cég csak ennek volt tulajdonosa, fennállott társas cég pedig csak a kilépett társtagok beleegyezésével folytatható.
 7. Harmadik személy irányában a cégjegyzékbe történt bejegyzés vagy törlés, ezeknek közzététele után bír foganattal. A megtörtént közzétételnek nem tudásával senki sem mentheti magát.
 8. A cégnek jogellenes használata, a mennyiben a büntető törvénybe nem ütközik, kártérítésre, esetleg bírságra kötelez.

IV. Czim. A kereskedők könyveiről.

9. A könyvelés módja a törvény által általánosan ugyan, de olyképp szabályozandó, hogy a könyvezésnek szokásban levő különböző neveire elegendő tért engedjen, és hogy a könyvelés a kereskedőnek kereskedelmi ügyeit s vagyoni állapotát teljesen feltüntesse.

10. A kereskedő könyveit és üzletét illető levelei legalább is öt évig tartatani köteles.

V. Czim. A cégvezetőkről és a kereskedés meghatalmazottjairól.

11. A cégvezetés már önmagában, ingatlanok eladására, valamint ezek terhelésére is jogosít. A cégvezetés korlátozása harmadik személyek irányában joghatálytalannak nem bír.
12. A kereskedelmi meghatalmazott, vagy utazó segéd által kötött jogügyleteknek érvénye a meghatalmazás tartalma szerint bírálendő meg.
13. Ha valaki boltban, nyílt áru vagy raktárban alkalmaztatik, arra felhatalmazottnak tekintendő, hogy ott előforduló bármilyen előadásokat vagy átvételeket eszközölhessen, és teljesített fizetéseket átvethessen.
14. A cégvezetés, valamint a kereskedelmi meghatalmazás a főnök beleegyezése nélkül át nem ruházható. A főnök halálával sem az egyik, sem a másik magában meg nem szűnik. Az elsőnek érvénye csak is a kitöltés közzététele által enyészik el.
15. A cégvezető, vagy az, ki mint kereskedelmi meg meghatalmazott egész kereskedésnek vitelével bízott meg, valamint a kereskedőségét illető főnökének beleegyezése nélkül sem maga sem másnak rovására kereskedést nem üzhhet.

VI. Czim. Az alkuszokról.

16. A hites alkuszok kötelesek a törvény által kijelölt alakban könyveket vezetni; és ezekbe a közvetítők mellett létrejött ügyeket időrendben híven bejegyezni. — Az ily alkuszok közbenjárásukért a törvény által meghatározott díjt igényelhetnek és könyveik a peres eljárásban megállapítandó bizonyító erővel bírnak.
17. Alkuszok távollévoiktól is fogadhatnak el megbízást és a közvetítésnél közbenjárók segítségével is élhetnek.

VII. Czim. A kereskedelmi társulatokról.

18. Nyilvános kereskedelmi társulatnak tekintendő az, ha két vagy több személy egyetemleges kötelezettség és közös cég alatt egész vagyonával egyesült kereskedelmi üzlet folytatására.
19. Minden nyilvános kereskedelmi társulat az erre rendelt hatóságnál (törvényszéknél) bejelentendő. A bejelentésnek magában kell foglalni:
 - a) a társulat minden tagjának nevét, állapotát és lakhelyét;
 - b) a társulat cégét és lakhelyét;
 - c) az időt, mikor a társulat keletkezett és a megszűnés idejét is eseteit.
 - d) végre ha a társulati szerződésben megállapított, hogy a társulatot csak egyik, vagy néhány társulati tag képviselheti, meghatározandó ki, vagy kik hivatnak a társulatot képviselni.
20. A nyilvános tagok felelősségének korlátozása harmadik személy irányában érvénytelen.
21. A társulat könyveibe írtatott ingó és ingatlan vagyon harmadik személy irányában mindig a társulat tulajdonának tekintendő. (Praesumptio juris et de jure.)
22. A beltág betételének nagyobbítására vagy kiegészítésére a többi beltág által csak azon esetben köteleztethetik, ha ez a szerződésben határozottan kikötött. De ezen elv mitsem változtat a társulati tagok ama kötelezettségén, hogy harmadik személy irányában egész vagyonukkal felelősek.
23. Új társtag felvételéhez, vagy cégvezető rendeléséhez a társulat valamennyi tagjának, vagy összes beltágjának beleegyezése szükséges.
24. A cégvezetési jogosítvány megszüntetéséhez rendszerint a nyilvános, vagy beltágok többségének be-

TÁRCZA.

A vámpyr.

— S. Bl. után. —

L. Aurél.

(Folytatás).

— Mióta van itt színház? kérdém, a lapot kezembe véve.

— Színházunk mindig volt édes ur, csak eddig a színészek hiányzottak belőle, nem igen akad vállalkozó, édes ur, nálunk nincs még odamivelve a közönség. A színművészeteket nem pártolják, édes ur. Hanem ez az igazgató élelmes ember, nem szokott rossz üzletet csinálni. Egy valódi jóféle gyöngye van, becsületesre édes ur, egy valódi jóféle gyöngy. A törvényszéki urak egyetleneg előadásról ki nem maradnak. A szomszéd helység birtokosai rendszeren bekarucézának. A mult szombaton K. falváról a tiszt urak mind átlavagoltak. „Armány és szerelem”-ben Teréz kisasszony adta Luizát. Ah, édes ur, hogy játszott! A fiskalisné, az elnök testvére, ki pedig bécsi dáma, és én is, mind sirtunk. Becsületesre, édes ur, anyám halála óta annyit nem sirtam. A holnapi darabot egyedül a Teréz kisasszony számára írták.

Elmosolyodtam a pincér bőbeszédűsége felett. A „Vámpyr” egy ószabásu, angol melodráma, teli rémes jelenetekkel, a melyet én serdülő éveimben többször láttam, megis könyeztem. Nagyobb bizonyossággért átnéztem a színi jelentést.

Nem tévedtem, az angol nevek is megmaradtak emlékezetemben, melyeket a director elég ügyetlenül karakterizált, ilyenképpen:

„Sir Greville Lilburne, egy nemes, előkelő családból, szegény, de büszke és szerelemföltő.”

„Moróden egy gonosz varázsló, ki életét azáltal újítja meg, hogy az emberek vérért kiszívja.”

Ezt az atyja fogja adni! jegyzé meg a pincér, némi büszkeséggel, hogy be van avatva a színházi ügyekbe.

— Kinek az atyja?

— No hát, a szép Teréz kisasszony atyja, édes ur. Jó ember szegény, csak hogy már nem igen bírja az inát.

„Iza egy szeretetreméltó leányzó.”

— Ah! ez ő — mondá a pincér — szomorú tekintetét az égfelé fordítva, míg keblét egy középső sohajtság hagyta el. Édes ur, mondhatom, hogy nem sokáig marad nálunk, holnap egy uraság érkezik ide és a nemzeti színházhoz fogja minden áron szerződteni.

Mily csapás nekünk, a művészet tisztelőinek. Édes ur, ha csak egyszer láthatná...

— Elég, mehet.

— Jóéjt kívánok, édes ur.

A pincér, kinek fecsegése kezdett unalmassá válni, eltávozott, s én ismét egyedül maradtam a szobában. Az eső folyton esett, a bádög-csatornában, mely épen ablakom előtt nyult le, zuhogott a lehulló víz. A szél időnként megrázta az ódon épületet s végig fűtyölt a folyosókon, az ablak függönyei maguktól meglebbenetek s árnyékuak bizarr alakokat vetettek a falra.

Ágyamra dőltem, de aludni nem tudtam. A színlap betűit láttam magam előtt, s különös irányban vezette gondolataimat.

Mennyi valóság lehet a vámpyrimusban? Csakugyan lennének emberek, kik az alvókat meglepik és kiszívják véréket.

A XVII. század írói közt vannak olyanok, kik feljegyezték, miszerint Orosz- és Lengyelországban láttak vámpyrokot, kik az emberek vérért kiszívták. A Bánátnak, talán 1718-ban, szintén akadtak egy ilyenre. Szerbia- és Bulgáriában voltak vámpyrok, egyről, kit Kás-

párek Mihálynak neveztek, azt állítják, hogy Magyarországon élt. Görögországban is el van terjedve a vámpyrimusról hit, sőt Indiában maig is léteznek és sanarit nyelven „pisachas”-oknak nevezik őket.

Ilyenekhez hasonló gondolataim keltek bennem, végre abban állapotam meg, hogy a vámpyrimus közel rokonságban van a „Zoantropiá”-val, mely az örültségnek azon neme, midőn az ember magát vérengző állatnak képzei.

Végre elaludtam és másnap későre ébredtem fel, midőn a pincér jelenté, hogy az eső nem állott meg, s hogy egy, az utamban levő hidat a megáradt hegyipatak elsodort, s ezáltal a közlekedés szülőföldemmel pár napra megszakadt.

E nap tehát az „aranyas”-ban kellett maradnom.

Az ebéd alatt megismerkedtem a fővárosi agenssel, ki csakugyan azon czélból rándult ide, hogy a „valódi jóféle gyöngyöt” elragadja a kevésbé ambicionált b-i polgárok orra elől.

Az agens, tekintve unalmas helyzetemet, megbeszélhetlen egyéniségnek mutatá be magát.

Délután felszólított, hogy menjek el vele az előadásra, saját szemeinkkel meggyőződni Teréz művészi tehetségéről.

Megígértém s este megjelentünk a színházban.

Omladozó, szegényes épület volt, mit B—ben annak neveztek. Valami fészkes, olcsó díszítésekkel eltakarva piszkos oldalai. A színpad, mely félelmesen recsegett, ha ráléptek, agyag mécsesek által volt világítva, melyek nem a legkellemesebb szagot terjesztették. A coulissák foszladozó és kopottak valának, az előfüggönyön, épen „Hunnia” nemtőjének feje felett, egy nagy kerek fölött volt megújítva, a mi nem igen hasonlított glóriához.

(Vége köv.)

leegyezése kívánatlik meg; sürgős esetben azonban e jogot felelősség mellett egy társtag is gyakorolhatja.

25. Ha az üzlet vezetése a társulati szerződésben nem tartatott fenn egyik másik beltagnak, ekkor arra mindnyájan egyenlőn jogosítvák és kötelezettek is egy-szersmind.

26. A társulat czéljából rendszerint folyó ügyletek-hez a társtagok többségének beleegyezése elegendő; oly ügyletekhez ellenben, melyek e czélt túlhaladják minden társtagnak beleegyezése kívánatlik meg.

27. Ha valaki valamely nyilvános kereskedelmi társulatba lép, belépte előtt a társulat által vállalt minden kötelezettséget a többi társtagokkal egyetemle-gesen felelős, akár változott a társulat czégle, akár nem. — Ezzel elenkező szerződés harmadik személy irányában érvénytelen.

Pályázati Felhívás.

Az orsz. magyar iparegyesület díszérmeire.

I.

Az orsz. m. iparegyesület feladatánál tűzven az elő-retörékvő hazai iparosoknak elismerést szerezni s ezáltal telepeik versenyképességét emelni, ezennel pályázatot hirdet ezüst díszérmékre melyek oly iparosoknak fognak kiadani, kik üzletüket korszerű berendezés és ok-szerű ügyvitel által oly fokra emelték, miszerint a kül-földdel való versenyképesség feltételeivel bírnak.

Akik ez érmet elnyerni akarják, pályázatukat 1872. évi február 15-ikig adják be az „Orsz. m. iparegye-sület igazgatóságához“ (Pest, országot 7. sz.)

A pályázati iratnak magában kell foglalni azon adatokat, melyekből a versenyképességet megítélni le-hessen, nevezetesen:

1. A műhely vagy műhelyek hiteles leírását, ha lehetséges vázlatos térképpel, továbbá kimutatást a ne-taláni hajtórőről vagy gépekről, — a dolgozógépekről, vagy készülétekről és eszközökről; — végül a hol szük-séges a termelésnél követett netaláni új eljárás módjának megismertetését a mennyiben az közhírré tehető.

2. A munkások számát és azok viszonyainak ismer-tetését: mire nézve különösen nagyobb gyáraknál, ha lehetséges, következő kérdésekre adandó válasz:

Hány munkás foglalkozik az ipartelepénél, hány férfi, nő, gyermek (segéd, tanuló.)
Mi a munkások átlagos bére:

férfiaké,
nőké,
gyermekeké.

Milyen származásuak a munkások.
Mily miveltséggel és ügyességgel bírnak.

Vannak-e a munkások anyagi és szellemi jólétének előmozdítására szolgáló intézmények vagy intézkedések, és miben állanak azok?

A termelés terjedelmét, ha lehetséges következő kérdések megfajtásával;

Mily és mennyi nyersanyagok használtaknak fel?
Bel- vagy külföldiek-e?

Körülbelül mennyi a termelvény vagy mennyi ter-melvények állítanak elő évenként (darab v. mázsa.)
Mennyire becsülhető azoknak értéke.

Nagyon szívesen fogadtatik ha a pályázók termel-vényeikből mutatóványt küldenek be az egyesület mintag-nyűjteményei számára, vagy a szakosztályokban leendő bemutatásra.

4. Az eladási piacokat, ha lehetséges a kiválóbb fogyasztók megnevezésével, továbbá netaláni árjegyzékek közlésével. Czél szerű megrendelési levelek vagy más oly okiratakat is mellékelni, melyek a cikkek kelendőségét igazolják.

5. Értékesítést arról, vajjon bir-e a pályázó már más érmekkel vagy kitüntetésekkel.

Buda-Pest területén levő pályázók a telep leírása helyett arra hivatkozhatnak, hogy telepek szakértő kül-döttség által megszemléltecsék.

Az érmeek odaitétele az illető szakosztály által ki-nevezett szakértő bizottság véleménye alapján történik.

A pályázat eredménye az egyesült 1872. évi köz-gyűlésen hirdettetik ki és a nagyobb hazai lapokban közzé fog tétetni. — Ugyancsak e közgyűlésen az érmeek és ahoz járuló okmányok is ünnepélyesen fognak kioszt-atni.

A jutalmazott telepek leírásai az egyesület köz-lönyében közzé fognak tétetni.

II

Mintán az ipar előmenetela nagyrészt a munkás-osztály jóleségétől függ, az orsz. m. iparegyesület czéljául tűzte ki munkásaink szorgalmának, kitartásának és elő-retörékvésének fokozását.

E czélra az egyesület jutalmazó elismerésben akarja részesíteni azon gyári szakvezetőket, kézműves segéde-ket és kiválóbb gyármunkásokat, kik hosszabb ideig egy munkaadónál dolgozván, szorgalmas és buzgó magukviselése által, vagy elismerésre méltó jóleségük által, vagy a közvetlen felügyeletük alatt levő munkásoknak vagy tanulóknak okoskörü vezetése vagy oktatása által a hazai ipar körül érdemeket szereztek. — Nők is pá-lyázhatnak, valamint azok is, kik a múlt évben már pá-lyáztak.

A jutalom ezüst díszéremben és azzal járó elisme-rő okmányban áll.

A kik az érmet elnyerni akarják, pályázatukat 1872. évi febr. 15-ig adják be az „Orsz. m. iparegyesület igaz-gatóságához“ (Pest, országot 7. sz.)

A beadandó pályázatnak nem szükséges egyébből állani, mint egy egyszerű levélből, melyet a pályázó gyárigazgatója, mestere, szóval munkaadója, az iparegye-sülethez intéz, és melyben elő vannak adva az illető munkásnak jutalmazásra méltó jeles tulajdonságai. Azon-ban nagyon szívesen fogadtatik, ha a pályázók ügyessé-Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

gének feltüntetésére egy általuk készített darab mutat-ványul beküldetik, magától értetődően, hogy azt a pá-lyázó annak idejében, mintán az illető szakosztályban be-mutatattott, és esetleg a mintagyűjteményben kiállított, visszakapja.

Az érmeek kiosztása az egyesületnek 1872. évi ren-des közgyűlésén fog megtörténni, s a pályázat eredmé-nye a nagyobb hazai lapokban közhírré tétetik.

Az iparegyesület azt hiszi, hogy a kitűnő munká-soknak ilyenmő jutalmazása buzditólag fog hatni hazai munkásaink összességére; bennük ébresztetni fogja a ki-tartást és lelkiismeretességet, az önbecsülést és előbbre-törékvést.

Ezen tulajdonságok az ipari előmenetel megbecsül-hetlen tényezői: s ezért minden hazai bizonyára támo-gatni fogja az iparegyesületet abban, hogy ome kitűzött czélját minél teljesebben érje el.

Ez okból bizalommal fordulunk a hazai iparos-, munkás- és legénv-egyletek előjáróihoz, az ipertestüle-tek mestereihez, a gyártelepek vezetőihez és még na-gyobb körben a városok közönségeihez és a hazai ipar minden rendű barátjaihoz, kérvén őket, miszerint az ipar-egyesület jelen közleményét minél tágabb körben meg-ismertetni sziveskedjenek.

Kelt Pesten, az orsz. m. iparegyesület igazgatósá-gának 1871. évi decz. 7-én tartott üléséből.

Weninger Vincze, elnök.

Mudrony Soma, vezértitkár.

Helyi dolgok.

— (Vettük az egyenlőségi kör tánczvigalmi meg-hívóját) az alábbi sorok kíséretében: A m.-vásárhelyi egyenlőségi-kör bálbizottmányának van szerencsése a nagy-érdemű közönséget értesíteni, hogy nevezett kör folyó 1872. évi január 27-kén és február hó 3-dik napján az „Apolló“-teremben, könyvtárának javára két zártkörű táncz-vigalmat rendezend, melyre a t. városi és vidéki köz-szönség ezennel hírlapilag is tisztelettel meghivatlik; be-lépti jegyek a bálterembe 1—1 forintjával Szakács Gyula ur kereskedésében, — örkély-jegyek pedig első sorbeliek 2 frtjával, hátrábbiak 1 frtjával Gáspár Antal ur keres-kedésében kaphatók, a már szétküldött meghívók élému-tatása mellett; egyszersmind felkéretnek mindazok, kik esetleg meghívót nem kaptak, de arra igényök van, hogy annak nyereése végett bálbizottmányi elnök dr. Soos Kál-mán urhoz (Szentgyörgy-utca) Soos-háznál a postahiva-tallal szemközt) fordulni sziveskedjenek. A m.-vásárhelyi egyenlőségi-kör bálbizottmányának 1872. január hó 10-én tartott üléséből. Varga György s. k. bizottmányi jegyző.

— (Ugyancsak vettük a helyi „önképző-iparos-segéd-egylet“ igazgatóságának meghívását a január hó 20-án özvegy Lénárt Károlyné termében rendezendő táncz vi-galmára. Mindenféle jegyek 1 frtjával válthatók Bor-sodi Demeter Lajos díszmücsarnokában. Ezzel egyidejűleg egy felhívást is kaptunk Szőlősi Sámuel igazgató és Tolnai Károly jegyző aláírásával, nevezett egylet tagjai közé való beállás iránt. Ezen egyesületnek czélja „alkal-mat adni a város területén lakó minden iparos-segédnek, megtalálni azon ösvényt, melyen haladva a művelt iparos polgár nevet a jövőben kiérdemelhesse.“ Beállhatni 30 kr havidíj előre fizetésével Heichling Frigyes pénztárnok-nál. — A m.-vásárhelyi önképző iparos-segéd-egylet az önképzést, a „nemes és hasznos dolgok“ ismeretébeni tö-kéletesedést ismervén feladatául, sokkal helyesebbé és pártolásra méltóbb intézmény és törekvés az, mintsem hogy külön ajánlásra is szorulna. Csupán annyit kívánunk megjegyezni, hogy az egylet külön, saját czéljaihoz képest berendezett helyiséggel is bír.

— (Sidoli Tivadar lovardaigazgató) falragas-aiból és hirdetményéből láthatólag, 40 művésztagból álló és 20 drb időmított lovakkal rendelkező olasz társulatával vá-rosunbba érkezvén, ma január 13-kán kezdendi má a vár megetté téren épített fűtött circusában, a magasabb műlovaglás-, lóidomítás-, kötéltáncz-, testgyakorlat- és néma játékokból összeállított előadásait.

— (Kábdedő István) helyi fiatal kereskedőnk egy elismerésre méltó közhasznú intézményt hozott létre vá-rosunbba, t. i. a Maros-Vásárhely és Szász-Régen kö-zötti társaskecsivali rendszeres közlekedést, mely holnap jan. 14-kén fog először megnyitattni. A menetrendet il-letőleg: M.-Vásárhelyről indul naponta reggel 7 órakor, Szász-Régenből naponta délután 3 órakor. Erkezik Szász-Régenbe reggel 10 órakor, M.-Vásárhelyre délután 6 óra-kor. Az indulás és érkezés úgy van berendezve, hogy az atazók mindennap az érkező és menendő vaspályavonattal tovább utazhatnak. Fölvételi iroda M.-Vásárhelyt Szé-chenyi-térről a Pátrubán háznál, Szász-Régenben Richzeit testvér uraknál. Az árszabály 20 font szabad mállalával együtt következő: M.-Vásárhelytől Sz.-györgyig 35, N.-Ernyéig 45, Sároberkéig 60, Gernyeszegig, 75 kr; Kör-tvefáig 1 frt 20 kr, Petelédig 1 frt 50 és Szász-Régenig 1 frt 80 kr.

— (A polgári iskolába) jelentkező tanulókat meg-vizsgáló és felvevő iskolaszéki bizottság működését egy-előre bérekesztette; további vizsgázásokat csak az iskola-szék rendelete folytán fog tartani; a még folyvást je-lentkező tanulók felvételét is ezután az iskolaszék esz-közlendi. E körülmény azonban teljességgel nem ellenzi, hogy a többi tanintézetekből, illetőleg azok első vagy magasabb gymnasiális osztályaiból, az iskolai teli félév végeztével az ott vizgát állott tanulók, ide minden to-vábbi megvizsgálás nélkül átléphessenek. Sőt ilyes átlé-pések gyakoriságára biztos kilátás van. Addig is a pol-gári iskola első osztályába a tanítás, 33 nevéndéssel e héten már megkezdett.

— (Rendőrségünk) a múlt héten, erélyességéről, illetőleg magának ahoz való szoktatásáról újból sikeres tanúságot tett. Neumann és Friedmann oláhországi iz-raeliták, mint állítólagos vízkárosultak, s a velők szövet-

kezésben levő Guttman, vagy szerinte Jobbf, mint ál-lítólag bukaresti katolikus iskolatanító városunkban jo-gosulatlan kéregetést tettek, hatósági engedély nélkül, de az utóbbi mégis egyházi támogatást mellet. Rendőrségünk rögtön kiterjeszté rájuk figyelmét s egy Segesvárról jövő távsürgöny folytán befogatta őket. Hovaválóságuk iránti előadásuk valótlanságát, valamint az alamizna-kérésrei engedély hiányát, a távirati sodronyhuza! csakhamar ki-deríté, s rendőrségünk velők a fennálló szabályrendeletek értelmében járt el.

— (E lefolyt hét városunkban) a választási iz-galmak hete volt. Két első napján a legnépesebb hitfe-lekezeti község az ev. reformált egyház képviselőitének megválasztása, illetőleg a szavazatlapon beadás szordán csütörtökön a nyert szavazatoknak egybeszámítá'sa folyt. E választási műtétnél is, habár a szokottnál szelidebben, komolyan, s az egyházi működések méltósága és benső-sége által igécyelt higgadsággal és annak korlátai közt is, de még is volt némi korteskedés. A választás ered-ményét más helyütt közöljük. Szerdán az érdekeinkkel mindinkább egybeszövődő Marosszék közönségének tiszt-viselői megválasztására tétettek meg az előkészületek, s folyt a nem épen elvi jelentőség nélküli kemény tusa után, a kijelölő bizottság tagjaira való szavazás. Csütörtökön a tisztviselők megválasztása, helyesebben a megválasz-tandó tisztjelöltekre való nyilvános szavazás eredménye hirdettetett ki. Erről is mást helytt szölnék. Megemlit-jük, hogy a szerda és csütörtök közti éjen át zajos és né-pes volt városunk valamennyi vendéglője, kávéháza és más mulatóhelye. Fogyott a jó bor s más ital, s hevült a jó székely vér. Volt dolga a nyelvek és torkoknak. Ki-sütött a pohárköszöntések csillaga a vidéki csendélet fel-hői közül. Ez vala a korteskedés uralmi napja illetőleg éje, mely nem hagyott érintetlenül a városi körökből is némelyeket. Azonban Marosszék értelmes népe, választó közönsége, ez alkalommal, s még ily izgató körülmények közt sem tagadta meg magát, nem feledkezett el önmé-ltőségéről. A mérséklett olve győzött a korteskedésnek mes-terkelt, s tulhajtások és kihágásokra oly gyakran alkal-mat uyujtő sajnálatos küzdelmek. Semmi említésre méltó kihágásról nem értesültünk.

— (Diplomatikus ebéd) szerdán délelti 4—6 óra közt marosszéki főkirálybíró Mikó Mihály termében né-pes közebéd volt, melyen szék új képviselő bizottsága 3 hosszú asztal körül nagy számmal vett részt. A pohár-köszöntők ezuttal szűkebb körre szorultak, mint más ha-son alkalommal, mert a másnap bekövetkező új tisztvá-lasztás iránti reménykedés, vagy kétségeskedő sejtelen zárkozattabbakká tevő az egyének, megköte a nyelveket, hogy annál szabadabb röptet engedjen a gondolatnak, sokan a jövő nap még ismeretlen örömet vagy kedvelenséget hozható eseményeit forgatták elméjükben, mások terveiket vagy a megindítandó kortes-hadjárat főbb mozzanatait ál-lapították meg magokban. — A pohárköszöntések sorát Mikó főtiszt kezdé meg, a királyért, királynéért és gyermekeikért üritvén poharát. Gr Tholdalagi Viktor a főtisztet, s mulatságos modorban a jelenlevő s folyton zu-goló Berzenczey Lászlót köszöntette föl, Vályi Pál a magyar nemzet hosszas életéért, később gr. Péchi Manóért, közben Filep Albert a magyar kormányért, Szabó János őrnagy Deák Ferenczért ittak. Mikó Mihály egy lelkes és emelkedett beszédben az új bizottság hosszas életéért és egészségeért köszöntött, mire Somogyi György nevű gegesi közsékely oly talpraesett és jól fűzött jó hangon hordozott pohárköszöntőt mondott, mely bármelyik nadrá-gos főkortesnek is becsületére vált volna, végül Vályi Pálnak a székely nemzet jó szokásához képest a gazdasz-szonyért tartott felköszöntője, zárta be a diszebedet.

— (Veszett eb.) Pár nap előtt, egyik ismerősün-ket a kis-utczában egy dőhött eb rohanta meg, s csak el nem vesztett lélekjelenlétének köszönheti, hogy jó szerével megmenekedhetett tőle, tudniillik: egy közelálló szánról lekappott szokmányval borítá be, s az eb bebur-kolt föl rohant rá, illetőleg mellette el. A szokmány-ból kibontakozva, tovább futott s a Hajósközben tűnt el minden üldözés nélkül.

BELFÖLD.

Belső-Szolnok megye, 1871 dec. végnapjaiban hajta végre az új szervezés szerinti tisztviselői megvá-lasztásokat.

A bizottmányi első ülés végével főispán Torma Ká-roly kijelenté, hogy ő az ily alkalomkor adatni szokott hivatalos ebédre szükségelt költséget hasznosabb dologra fordítandó, 266 frtot teszen le a décsi ev. ref. 6 száza-dos templom vasrácsozattal leendő körülkerítésére.

A szép példa nemes követőkre talált, s az előlirt 266 frt még a bizottmányi gyűlés folytán 1479 frtra nőtte ki magát.

Aranyosszéknek a múlt év dec. 21- és 22-én tartott tisztújító gyűlése ominose kezdődött: ajtó zá-ratással, melyet az ad hoc kinevezett tisztú ügyész egyik düll ellen elkövetett becsületsértésért eszközölt.

A tisztújítás csakugyan megtörtént, Magyarai Pál alkirálybírónak, Máté Albert főjegyzőnek, Bálint József aljegyzőnek, Csongvai Lőrincz felső-járási düllónak, Ko-vács Albert alsó-járási düllónak, Komjátszegi Lajos köz-gyámnak, Bolyha Sándor s Magyarai Efraim árvaszéki bíráknak, Magyarai György számvevőnek megválasztattak.

Háromszék. Főispán Lázár Mihály, Ilyefalván dec. 28-án, Seps-Szt-Györgyön 30-kán a szervezést át-vitte.

Ilyefalván Gál István, Seps-Szt-Györgyön Daczó János polgármesterré egyhangulag választattak meg.

Bécs, január 8. A „Neues Fremdenblatt“ szerin, az igazságügyér egyelőre felhagyott egy új polgári rend-tartás kidolgozásával, s a legújabb német codificatio adop-

